

รายการการวางแผนธุรกิจดครงการมาศตรียุคใหม่

ตอนที่ 9

พฤติกรรมผู้บริโภค 1

อาจารย์นิชกานต์ กลับดี

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของสัตว์ เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือสิ่งที่มีกระตุ้น (Stimulus) อาจเกิดขึ้นทันที หรือเกิดขึ้นหลังจากที่ถูกกระตุ้นมาแล้วระยะหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

กระบวนการของพฤติกรรม

1. พฤติกรรมเกิดขึ้นได้จะต้องมีสาเหตุทำให้เกิด
2. พฤติกรรมเกิดขึ้นได้จะต้องมีสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้น
3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นย่อมมุ่งไปสู่เป้าหมาย

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)

ผู้บริโภค (Consumer) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใช้สินค้าและ/หรือบริการ (ศิริวรรณ, 2550)

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการและหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ // มึ มึ ใ ต้ . ปึ น ผู้ . ลึ ย ต้า ต อ บ // ท น กึ ต อ ม (พรบ.คุ้มครองผู้บริโภค, 2522)

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)

พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริโภคทำการค้นหา การคิด การซื้อ การใช้ การประเมินผลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ โดย คาดหวังว่า สิ่งเหล่านี้จะสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้

(แปลจาก Schiffman & Kanuk, 2000)

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)

ประโยชน์ของการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค

1. ช่วยให้ นักการตลาด เข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค
2. ช่วยให้ ผู้เกี่ยวข้อง สามารถหาหนทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในสังคมได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจมากยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้ การพัฒนาตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สามารถทำได้ดีขึ้น

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)

ประโยชน์ของการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค

4. เพื่อประโยชน์ในการแบ่งส่วนตลาด เพื่อการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ให้ตรงกับชนิดของสินค้าที่ต้องการ
5. ช่วยในการปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจต่าง ๆ เพื่อความได้เปรียบคู่แข่ง

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior Analysis)

ใช้ 7 คำถาม เพื่อค้นหา 7 คำตอบ 6W1H

- Who? ใครเป็นลูกค้าเป้าหมาย
- What? ผู้บริโภคซื้ออะไร
- Why? ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ
- Who? ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ
- When? ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด
- Where? ผู้บริโภคซื้อที่ไหน
- How? ผู้บริโภคซื้ออย่างไร

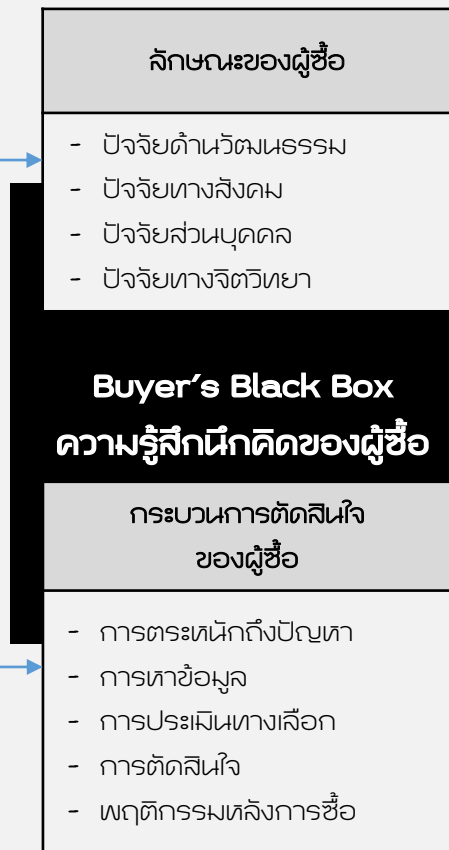
แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

CONSUMER BEHAVIOR

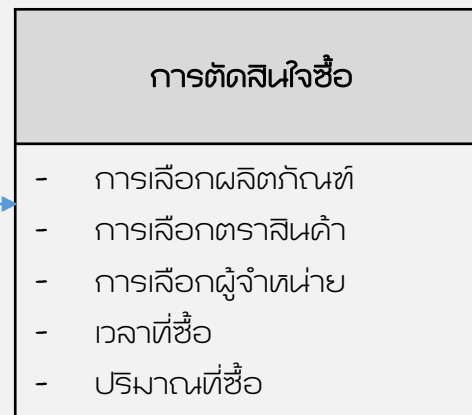
Kotler, P. and Keller, K. (2014)

สิ่งกระตุ้นทางการตลาด	สิ่งกระตุ้นอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> - ผลិតภักดิ์ - ราคา - สถานที่ - การส่งเสริมการตลาด 	<ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจ - เทคโนโลยี - สังคม - วัฒนธรรม

เป็นใคร? มีลักษณะอย่างไร? มีความเชื่อหรือค่านิยมอะไร?
 มีวิถีชีวิตแบบไหน? คิดอะไร? คิดอย่างไร? ทำไมถึงคิดแบบนั้น?

ซื้ออะไร? ซื้อทำไม?

มีกระบวนการตัดสินใจซื้ออย่างไร?

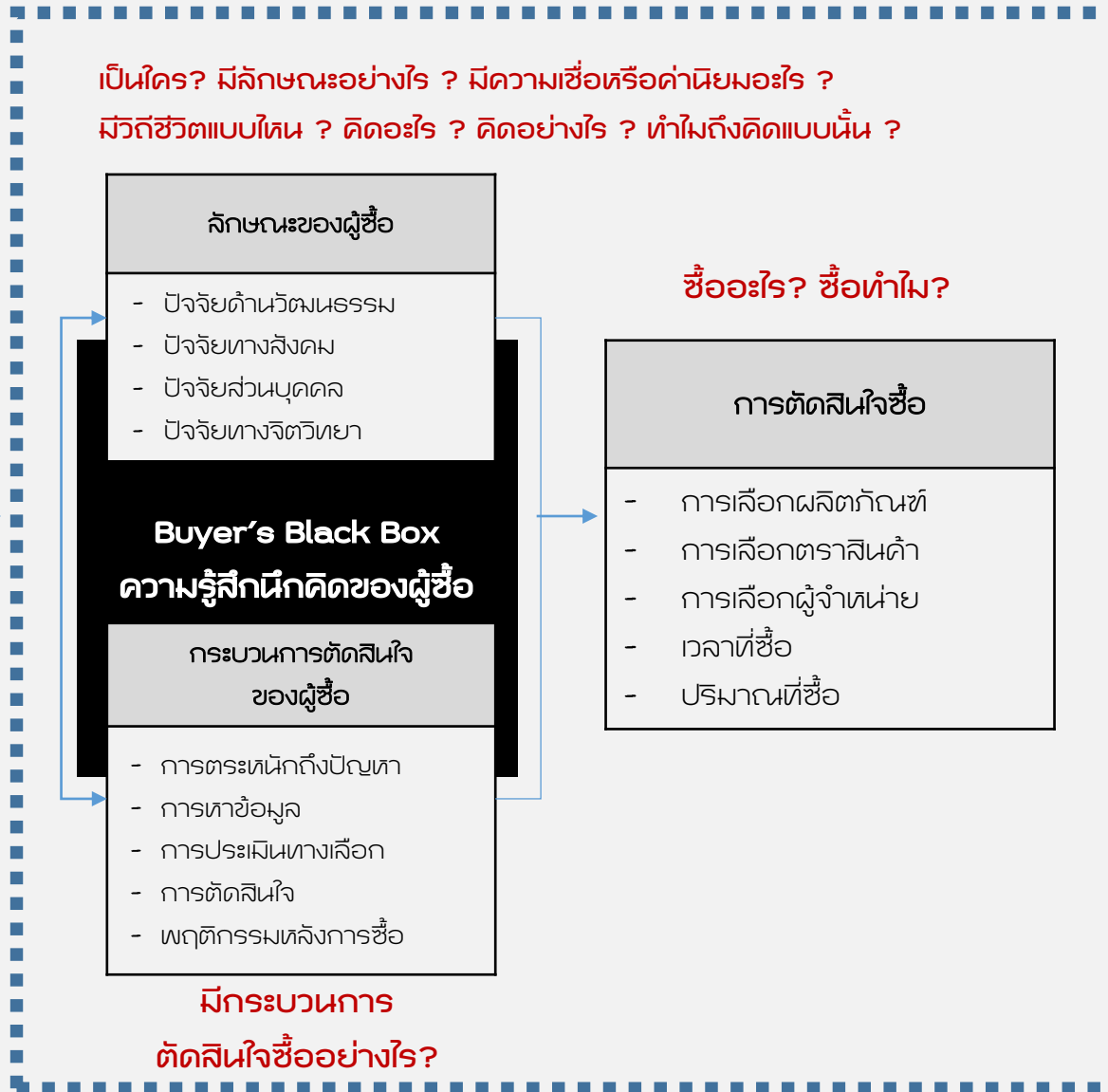

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

CONSUMER BEHAVIOR

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

สิ่งกระตุ้นทางการตลาด	สิ่งกระตุ้นอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตภัณฑ - ราคา - สถานที่ - การส่งเสริมการตลาด 	<ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจ - เทคโนโลยี - สังคม - วัฒนธรรม

การวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าเป้าหมายและการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์

- Segmentation
- Targeting
- Positioning

กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด

- Product
- Price
- Place
- Promotion

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

1. สิ่งกระตุ้น (stimulus)

หมายถึง สิ่งกระตุ้นที่อาจเกิดขึ้นเองจากภายในร่างกาย และสิ่งกระตุ้นจากภายนอก นักการตลาดจะต้องสนใจและจัดสิ่งกระตุ้นภายนอก เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ สิ่งกระตุ้นนี้ถือว่าเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้า ซึ่งอาจใช้เหตุจูงใจซื้อด้านเหตุผล หรือ ด้านจิตวิทยา (อารมณ์) ก็ได้

สิ่งกระตุ้นภายนอก ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

- 1.1 สิ่งกระตุ้นทางการตลาด (marketing stimulus)
- 1.2 สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (other stimulus)

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

1.1 สิ่งกระตุ้นทางการตลาด (marketing stimulus)

1. สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ (product)
2. สิ่งกระตุ้นด้านราคา (price stimulus)
3. สิ่งกระตุ้นด้านการจัดช่องทางการจำหน่าย (place stimulus)
4. สิ่งกระตุ้นด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion stimulus)

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

1.2 สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (other stimulus)

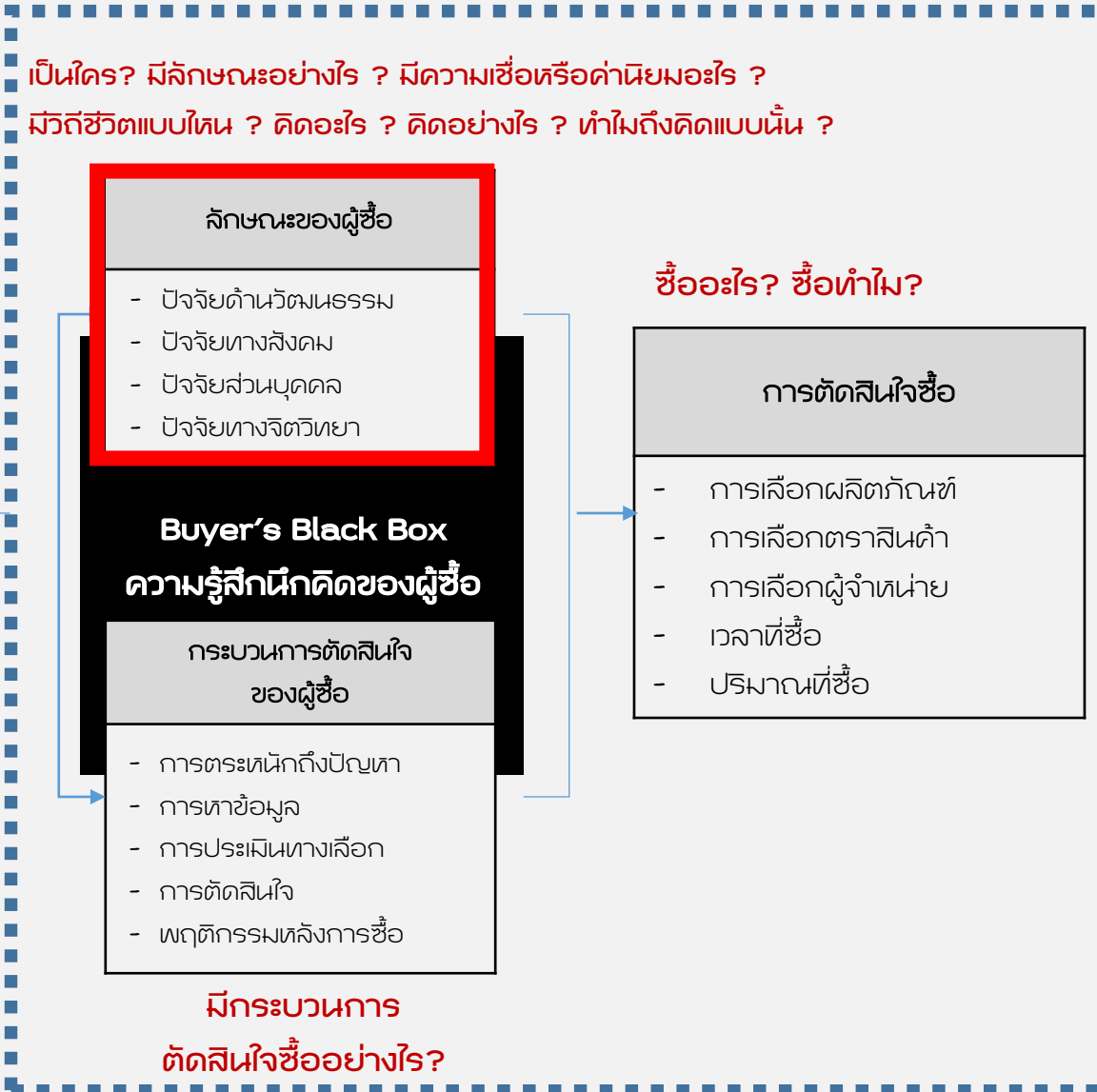
1. สิ่งกระตุ้นทางเศรษฐกิจ (economic stimulus)
2. สิ่งกระตุ้นทางเทคโนโลยี (technological stimulus)
3. สิ่งกระตุ้นทางกฎหมายและการเมือง
(law and political stimulus)
4. สิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรม (cultural stimulus)

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

CONSUMER BEHAVIOR

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

สิ่งกระตุ้นทางการตลาด	สิ่งกระตุ้นอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตภัณฑ์ - ราคา - สถานที่ - การส่งเสริมการตลาด 	<ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจ - เทคโนโลยี - สังคม - วัฒนธรรม

การวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าเป้าหมายและการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์

- Segmentation
- Targeting
- Positioning

กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด

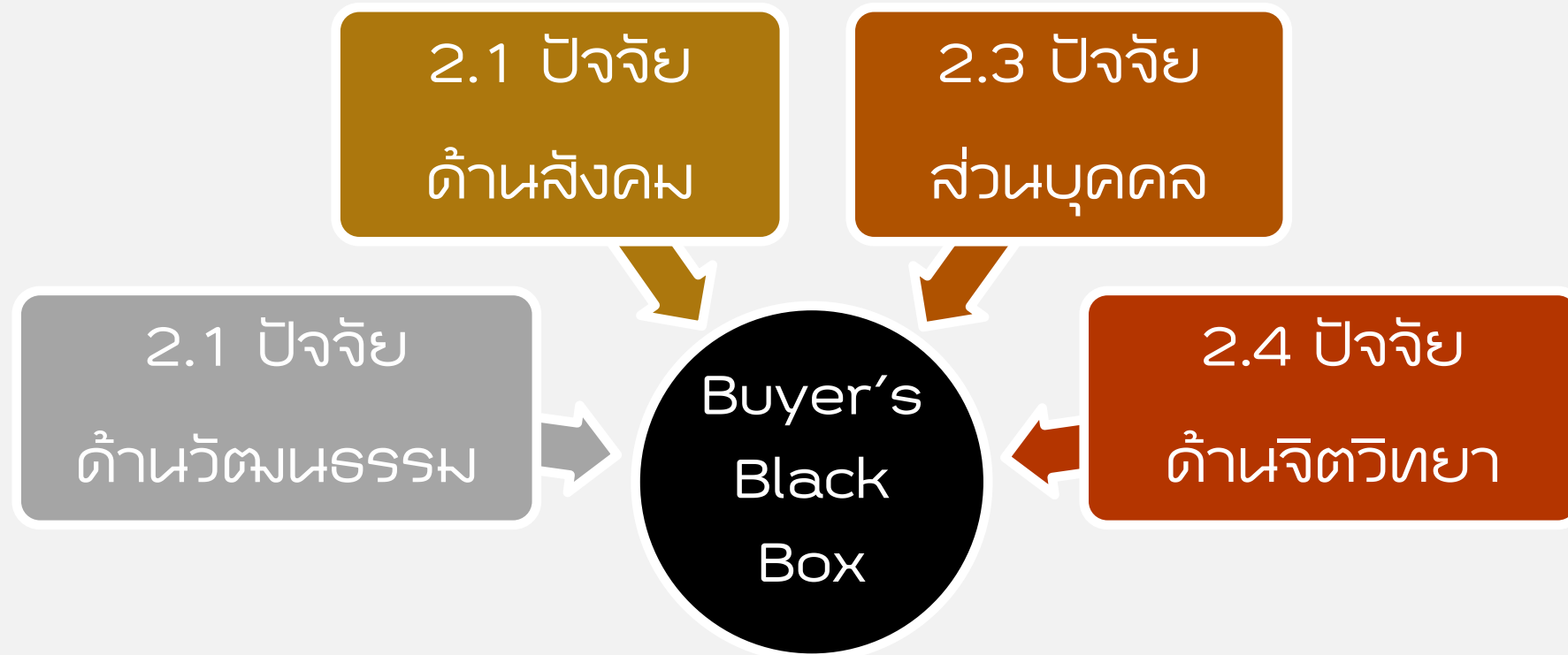
- Product
- Price
- Place
- Promotion

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2. ลักษณะของผู้ซื้อ (buyer's characteristics)

ลักษณะของผู้ซื้อนั้นจะถูกกระทบจากปัจจัยทางด้านต่างๆ และส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ (buyer's Black Box) โดยมีปัจจัย ดังนี้

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.1 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

2.1.1 วัฒนธรรมพื้นฐาน (culture)

เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความต้องการและพฤติกรรมของ
คนโดยเด็กที่กำลังเติบโตจะได้รับอิทธิพลของค่านิยม (Values), การรับรู้
(Perceptions), ความชอบ (Preferences) และพฤติกรรม (Behaviors)
มาจากครอบครัว และสถาบันที่สำคัญๆ เช่น โรงเรียน เป็นต้น

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.1 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

2.1.2 วัฒนธรรมย่อย (subculture)

ในแต่ละวัฒนธรรมจะประกอบไปด้วยวัฒนธรรมย่อยๆ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะนำไปสู่การแบ่งส่วนตลาด และการออกแบบกลยุทธ์ ส่วนประสมการตลาด (4 P's) ที่แตกต่างกันออกไป ประกอบด้วย

- 1) เชื้อชาติ, สัญชาติ เช่น ไทย จีน อเมริกา อังกฤษ ลาว เป็นต้น
- 2) ศาสนา เช่น พุทธ อิสลาม คริสต์ ซิกข์ เป็นต้น
- 3) พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ เช่น ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคใต้ เป็นต้น

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.1 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

2.1.3 ชั้นทางสังคม (social class)

เป็นการแบ่งสมาชิกในสังคมออกเป็นลำดับขั้นที่แตกต่างกัน โดยอาศัยตัวแปรต่างๆ อาทิ รายได้ อาชีพ การศึกษา ความมั่งคั่ง แหล่งที่พักอาศัย เป็นต้น ชั้นทางสังคมออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1) ชั้นระดับสูง (Upper Class)
- 2) ชั้นระดับกลาง (Middle Class)
- 3) ชั้นระดับล่าง (Lower Class)

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.1 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

2.1.3 ชั้นทางสังคม (social class) มีลักษณะสำคัญดังนี้

1) คนที่อยู่ในชั้นทางสังคมเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเหมือนกัน

2) ชั้นทางสังคมชี้ให้เห็นถึงกลุ่มของตัวเองแปรต่างๆ เช่น อาชีพ รายได้

ความมั่งคั่ง การศึกษา มากกว่าที่จะใช้เพียงแค่ตัวแปรเดียว

3) คนแต่ละคนสามารถเปลี่ยนชั้นทางสังคมให้สูงขึ้น/ต่ำลง

ได้ตลอดช่วงชีวิต

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.2 ปัจจัยด้านสังคม

2.2.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติหรือพฤติกรรมของบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มอ้างอิงทางตรง (Direct or Membership Groups) คือ กลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคทางตรง และมีการติดต่อกันแบบเผชิญหน้า

1.1 กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Groups)

1.2 กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Groups)

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.2 ปัจจัยด้านสังคม

2.2.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) (ต่อ)

2. กลุ่มอ้างอิงทางอ้อม (Indirect Groups) คือ กลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลทางอ้อม ไม่ได้มีการรู้จักเป็นการส่วนตัว แบ่งเป็น

2.1 กลุ่มใฝ่ฝัน (Aspirational Groups)

2.2 กลุ่มไม่พึงปรารถนา (Dissociative Groups)

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.2 ปัจจัยด้านสังคม

2.2.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups)

จะมีอิทธิพลต่อบุคคล 3 ทางด้วยกัน คือ

- 1) กลุ่มอ้างอิงทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ๆ
- 2) มีอิทธิพลต่อทัศนคติและแนวความคิดส่วนหนึ่งของตนเอง
- 3) มีอิทธิพลต่อการเลือกผลิตภัณฑ์และตราสินค้า

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.2 ปัจจัยด้านสังคม

2.2.2 ครอบครัว (Family)

ครอบครัวถือเป็นสถาบันในสังคมที่สำคัญที่สุด โดยสมาชิกในครอบครัวถือเป็นกลุ่มอ้างอิงทางตรงชั้นปฐมภูมิที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยสมาชิกในครอบครัวจะมีการแบ่งบทบาทและอิทธิพลของการตัดสินใจซื้อ ดังนี้

ผู้หญิง หรือ ผู้ชาย เป็นผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ

ผู้หญิง และ ผู้ชาย มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อร่วมกัน

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.2 ปัจจัยด้านสังคม

2.2.3 สถานภาพและบทบาททางสังคม (Social Statuses and Roles)

1. สถานภาพทางสังคม (social status) หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลที่ดำรงอยู่ในสังคม โดยสถานภาพทางสังคมแบ่งเป็น 2 ประเภท
  - 1.1 สถานภาพโดยกำเนิด (Ascribed status)
  - 1.2 สถานภาพโดยการกระทำ (Achieved status)
2. บทบาททางสังคม (social role) หมายถึง มีหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคม กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในสังคมกระทำ

แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior)

Kotler, P. and Keller, K. (2014)

2.2 ปัจจัยด้านสังคม

2.2.3 สถานภาพและบทบาททางสังคม (Social Statuses and Roles)

สรุป สถานภาพและบทบาทจะมีความเกี่ยวข้องกัน เมื่อพูดถึง สถานภาพต้องพูดถึง

บทบาทไปด้วย ดังนั้นนักการตลาดจะต้องทราบว่าผลิตภัณฑ์รวมถึงตราสินค้าของเรา นั้น เหมาะสำหรับลูกค้าที่อยู่ในสถานภาพและบทบาททางสังคมใด แล้วจึงทำการสื่อสารให้ตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

รายการการวางแผนธุรกิจดครงการมาศตรียุดใหม่

THE END

อาจารย์นิชกานต์ กลับดี

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

